

هکولو گیا قاۋىرت قالپىنا كەلىپ، جاسىل پۇلسىپەن كومكەرلىدى

وُرِمَجى قالاسندا العاشقى توبتاعى جو عاري مەكتەپكە
قاپىلداۋ شاقىر تۇرى جەتكۈزۈلە باستادى

سول کۇنى 2020 - جىلىعى
ۇرپىمجى قالاسىنلۇك جوغارى مەكتەپدە
ە قابىلداؤ شاقىرتۇن جەتكىزۈ
ھىسى باستالدى. ساعات 16 دان 45
يىنۇت وتكەندە ئەۋەمەتتىك اۇماق
مىز مەتكەرى سۇڭ يانتاۋا دىلگ قولىنان
ابىلداؤ شاقىرتۇن تاپىسىرىپ الدى.
”شاقىرتۇدى تاپىسىرىپ ئىپ،
ساتى تەبرەندىم، عېرىنىشى شەپتە
رلەكپەن شايقاس جاساپ جانقان
وچنانچىلارغا چانە ئەۋەمەتتىك اۇماق

مهندسی پیشنهاد می‌کنند و سعی نمی‌کنند جو خود را
جهت تکمیل و افزایش قدرت آنها در زمینه های مختلف
برای این اهداف باید از این دستورالعمل استفاده کرد.
با توجه به این مفاهیم، در اینجا برخی از این
استراتژی های اصلی را معرفی می کنیم:

- استراتژی ۱: تقویت قدرت اقتصادی**
- استراتژی ۲: تقویت قدرت امنیتی**
- استراتژی ۳: تقویت قدرت انسانی**
- استراتژی ۴: تقویت قدرت فناوری**
- استراتژی ۵: تقویت قدرت اجتماعی**

این استراتژی های اصلی می توانند در مدتی کوتاهی
قدرت اقتصادی و امنیتی ایران را افزایش دهند و در
میازده سال آینده می توانند این کشور را به یکی از
کشورهای پیشرفته در این زمینه تبدیل کنند.

جه تکمیلی قویانلیدی. المؤ-
مه تباک اوما مقنار داعی کوکونس، قو-
سمشا از بق - تولیکتهر دی تکه ساتو
تؤینده ری، قولایلی زات ساتو دو-
کهندره ری سیاقت لارعا دوکدن بشنده،
دوکهن سرتیندا سالستره مالی اواشا-
لا و اوماعن به لگله پ، زات سار دی
بریکته و شلر هن جه تکمیلی شلر جا-
ناس پادی، ایقاس پ و تپه دی؛ کورنه و
اشق توراتن از بق - تولیکتهر جانه
سد و پ، سو رت پ زارار سیز داندر و عا
که لمه یتن استق سیاقتی تاوار لار دان
سرت، بار لق تاوار دیلک سرتقی قو-
رابی تو گله دی زارار سیز داندر بدلی؛
هت ساتو اوماعی، کوکونس ساتو او-
هه ای، اس تاقنای، پشاق قو رال -
سایماندار، تارازی جابد هقتار، زانتی
سالاتن - قورا پایتین بؤیمداد سیاقت-
لارعا عتؤیندی تورده زارار سیز داد-
مدیه حاقس سسته لدی.

(باسی 1 - بهته) توره مستنق قاجه تئی بؤیمداد دی
نگزرو، ساتو، جه تکمیلی سیاقتی ۱۴ ار-
ایسی بؤندار داعی ننده تهنه ساقناثو -
مز گنده و شار الاری قاتاڭ تیانا قاتاڭ -
مر بدلی. او تو کولیکتهر همن ادامه دار
سالستره مالی توره اقتاندیر بلىپ، زات
جه تکمیلی قاینارین قاتاڭ يىگەرپ،
او تو کولیکتهر ۱۴ رهت سرتقا شققان
ایین زارار سیز داندر بدلی؛ زات تا-
سیمال دایتن او تو کولیکتهر بازار عا-
سر گهن که زده سرتقی بولگى زارار-
سیز داندر بدلی، سوندای - اق او تو-
ولیکتهر كرپ - شققاندا تزمدە-
پ، کولیکتە گىله ردىل دنه تەھپە-
اچ تورا سی ولشندى؛ زات سق ماتەریال-
ار جه تکمیل و دهن بۇرمن سرتقی قو-
ابی زارار سیز داندر بدلی، هر بىكتىلەر
مۇتاس بار سىتا ماسكى تاقنی جانه
مۇغان ئەق ئەغانىن كىس، حاناساي

”تاۋ، سۋ، ورمان، اتسز، كول،
جايلم ئېرى تۇلۇغانعان ھكولوگىانى قالپى-
نا كەلتىرۈ بارىسىندا تابىيى قالپىنَا
كەلتىرۈ باستى ئناسلى ھسەپتەلەدەي“، -
دەدى اۆتونومىالى رايوندىق ورمان شار-
ۋاشلىقى جانە جايلم مەكەمىسى ھكولوگىا-
نى قورعاۋ، قالپىنَا كەلتىرۈ باسقارماسىنىڭ
ورىنباسار باستىعى يالىچ جىانمېڭ، -
”دەسىدە ادامدار شەشۈشى قوسىمشا تا-
سىلدەردىن پايدالانىپ، تابىيى قالپىنَا
كەلتىرۈ دەنلىرىدا دەرىجىمەن“

سیتروکت برسنست دم بیرونی .

2016 - جلدان باستان، تاریم و زهـ .

فینلک تومهندگی اعماقنا هکولوگیالق سوـ

جبیدرمهـن قاتار، وزهن بویندای توـ

راشـی و رمانـا سوـ قولـقـرـلـدـیـ . تـهـ کـ

2019 - جلدـلـکـ وزـنـدـهـ اوـهـلـگـیـ اـعـارـ مـهـنـ

قاـدـمـهـ زـهـ زـهـ اـعـلـمـ اـلـقـ حـمـ عـلـمـ

درست بورسی مدرسی امتحاناتی درست بورسی
ورقا اعازمی دارندگانی توراگهی و رماندی و غیره.
له رینه هکولو گیالق سو تو لیقتاوه مو لشه.
ری 2 میلیارد 100 میلیون ته کشیده مترگه
جهتی، 7 میلیون 120 میلیون گه جه رده گی
توراگهی و رماننا سو جاییلدی، قازبر
تاریم وزنه ترسیلک تنسنین قایتا
تاپقان میلیون داعان توراگهعنی قوشاعنا
الپ، تاکلاماکان شولنیک وزنه بوینه.
داعی شه کاراسن مقتاپ و ستاب تقره.
شینجیاڭ تابیعی و رماندی تاۋار سی.

پاتندا که سوڈی وُدایی 15 جل تو قاتنتی،
60 میلیون مُعا تایاۋ تابیعی ورماندى
قورعاۋ يىجەنەریاسى وگىرنىدە ورتا
جاس، جاس ورماندى جەتلىدۈرۈ قىزمه-
تى تو قاتاعان جوق. ھكولو گیانىڭ تابیعی
قالپىنا كەلۋى مەن جاساندى جولمەن قال-
پىنا كەلتىرۈدى وُشتاسترىۋ تاسلىنە تاباز-
دى بولۇ ارقىلى يىجەنەریا وگىرنىدەگى
ورمان اۋدانى 31 میلليون 420 مىڭ مۇدان
34 میلليون 330 مىڭ مۇعا كوبەيىپ، ور-
مانىمەن كومىكەرلىو مولشەرى 25.66% تەن
28.94% كە جو عارىلادى، ورمان ناق 22
میلليون 480 مىڭ تەكشەمەتر ارتىپ،
ورمان اۋدانى، ورمان قورى جانە ورمادى-
مەن كەمكە، بىلە مەلشەر، بى دەم، اۋتى-

مەن خۇمەرىمۇ مۇسەتلىرى بىرەمەي رىسى-
بۇ گىنگى قاڭىدا تۇناس شىنجىائىڭىز ورماد-
مەن كومكەرىلۇ مولشەرى 2011 - جىلىعى
4.24% 4.87% كە جۇعارضىلادى.

مەلک شاقىرىمىدىق جول قادامداردان
قۇرالادى. پارتىيا 18 - قۇرۇلتايىنان بەرى،
شى جىنىپېتىنىڭ ھكولو گىالق ورگەنئىت
يدىھىاسىنىڭ جەتە كىشىلىگىنندە، شىنجىائى
ھكولو گىالق ورتانى ادام ومىرىنىدەي
قاستەرلەپ، تابىيعى ھكولو گىيانىڭ اسىم
كۈرىنسىن ادامدارغا ماڭىگى قالدىرىپ،
تابىعاتقا تىنىشتىق، جاراسىمىدىلىق، كور-
كەمدىك سىيالادى.

جهرگه ورمان ئوسردى، 8 ميلليون مىڭ مۇ قۇمaitانغان جەردى قورشا
قورعادى، قۇمaitانغان 24 ميلليون 0 مىڭ مۇ جەردى جونگە سالدى. جايىل
ھكولوگياسن قورعاۋ بويىشىا 690 ميلليو
مۇ جەرگە كومەك قاراجات بەرۋ، سيا
ساياسىتن تياناقتандىرىدى؛ 11 ميلليون
جەردى قورشادى؛ سونمەن بىرگە سا
دەقتاردى قورعاۋ سەرپىنن فۇزدىكىس
ارتىسىرپ، 60 ميلليون ھۆدان است
سازدىق ئونمىدى تۇردا قورعالدى جا
قالپىنا كەلتىرىلدى.

قوسماش او الاسو
تاييعي قالپينا كاللۋگە دەم بەردى
جازىعى كۇنى تال تۇستە ھېينى
كولىن اپتاك جالن تۇمىشالاپ، جەر بەتە

سہمشا ارالا سٹو

تاییعی قالپنا کەلۋەكە دەم بەردى
جازىعى كۇنى تال تۇستە ھېنى
كولن اپتايپ جالن تۇمىشلاپ، جەر بەتى
دەگى بارلىق نارسە ساعمىدا納 كورىنە
دى. ئېراق كەشكە قارايى قاراقۇيىر يەقىن
ويناق سالىپ، قىزىل تۈلکى قۆقى
قاعىپ، قۇستان كولدى سىزا ھامىرلا
ۇشقاندا، سۋ بەتنىنە بۇيرا بەد
قالادى.

فورماتا ادمازانتلک فیمیلى از ای
ه لگ تومهندگى شەكە ئۇستى" - 555
ھېبىنۇر سازىدىعى مەملەتكە دارەجەلى ح
راتىلىستىق قورىعن باسقارۇ مەكەمەسىن
باستىعى ياۋ شۇپىن، - "ھەسىنە جابا
خايۋاناتىاردىلڭى، اسرەسە، قۇستارىدى
سانى كورنەكتى كوبىيەدى". قازىز ھېبىن
كولىنىدە قۇستارىدىلڭى ئۇرى قورىق ق
ريلغان العاشقى تۇستاى 111 دەن ارتى
267 گە جەتنى، باقلابى و تىرغان قۇستا
دىلگى جالىپى سانى 2 مىلييوننان استى. س
نەمن بىرگە ھېبىنۇر قايىشى، ھېبىنۇر قار
جۈزگەنلى سياقتى وزگەشە تۇرلەر تىرسى

لیک تینسین قالپینا کەلتىرىدى .
ۋاقت پەن كەڭستىك بىرسەڭ بۇ
عانى ، تىرىشلىكتىڭ ۋۇز شعار جولى با
شىنجىياڭ ئەدال و سىندايى . دەن - قايى
جايلىمدا مالشىلار مالىن كوشىرىگە
سوڭ ، جەر استى سۈنىڭ دەڭگەيى جو
رىلاادى ، ٦شوب قاۋلاپ ٤وستى ؛ ٥شى
قىرسىز قۆمەدىان شەكاراسى ٦بۇلۇن
قورشالىپ قورعالغاندىقتان ، جۇلدىزى
سامالادايى جايىنادى ، جىڭىعمل ، سەكسەۋە
دەر كۇن سايىن قاۋلاپ ٤وستى ؛ تابىي
ورماندى و گىرددە اعاش كەسۋىشلى
ورهان قورعاۋشىلارنى اينالىپ ، تاۋ جو
لارنىدا سامىر سىندار كوكپەن تالاسى
قاپىلان ، اى يولار جورتاتىن بولدى ؛ ٦شوب
جايدىلىپ ، قۇستار سايىراعان ساز دەققان
شۇ كوزدەرىنىڭ تارلەندىرۇ ئۇزدىكىس
كۇشەيىپ ، اققۇلار مامىر لادى ، د
مو لايدى .

رەك قالپىنا كەلتىرۇ ؟ تالابىنا ساي، قو-
رەقتعايى 9 جەردەھى كەن كاسپىورىن تو-
گەلدەھى ھكولو گىانى قالپىنا كەلتىرۇ،
جونگە سالۇ ئىسىن ورىندادى. قازىزىرگە
دەيىن التىتتاۋ قورىعىندا ھشقاندىاي
سايياھاتتىق اشۇ قۇرۇلىسى اتقارىلغان
جوق.

التنتاۋ مەمەلەكەت دارە جەلى جاراتى
لىستىق قورىمعن باسقارۇ مەكەمەسىنىڭ
ورىنىپاسار باستىعى جالىش شىلاڭ بىلاي
دەپ تانىستىرىدى: تايياۋ داعى ئېرى رەتكى
جان - جاققى علمى زەرتتەۋ ساناعىمەن
وُشتاسترا وترىپ، قورىقتاعى جاباپى
سارلىق، تىبەت قۇلانى، جورعا بو كەننىڭ
جالىپى سانى قازىز 100 مىڭ شاماسىندا تو-
راقتانىپ، الدىڭىغى عاشر دىڭ 80 - جىلد-
مىنىدا قەمەدە قۇمۇغان: الـاـشـةـةـةـةـ

ساردیق باعثیتی، که ونو تیاسی بسی
سو نسمده‌ری تو قسم بایلیعی قورباعی
سیاقتی 7 عتوردی قامتدی، جالپی جهر
اوادانی 240 ملک شارشی کیلومه‌تر، بول
شکی و گرله‌رده‌گی کوپته‌گهن ولکه‌لدر-
دیلچ جهر اوادانین دا لُکهن.
عتوزم قورسلسمه‌ن قورعاو تیاز-
شاننلک توستنگی هن ته‌ستتگن ته‌گس-
قامتدی. بیل جل باسندنا شینجیاڭ
عېرىز قىدىرۇ بەلگىلەم شعارىپ، جاباپى
حايۋاناتتارادى اوّلاۋ - ۋەلتىرۇ، ساۋداالاۋ،
ازىق ھتو ارەكەتتەرنە قاتالڭ تىيىم
ساالدى. جاباپى و سمىدىكتەردى بەتالدى

جیناۋ، بەتالدى قازۇغا سوقىي بەرۋە سەر-
پىنن ارتىرىپ، 700 دەن استام ئىمۇرىلى
جاپايى حايۋانات، 4000 نان استام ئىمۇرىلى
جاپايى وسىمىدىك ئىنمەدى تۇردى
قورعالدى.
ئۈش تەرسىتكىن دقتاسىن ورمان يىن-
جهەر ياسىن ۋاڭىل ھتكەن زور كولەمدى
مەمەلە كەت جەرىن جاسىلداندىرۇ ارەكەتى
ۋۇزدىكىسز جالعاسوٰدا. ”13 - بەسجىلدە-
تانا“ بەرى، شىنجىباڭ سۋىغا قاراي كۆگال-
دى بەلگىلەو، سۋ جادىدەينا قاراي سىتەۋ،
اعاشقا ۋىلەسسىھ اعاش ھەگى، بۇتا - بۇر-
گەنگە ۋىلەسسىھ بۇتا - بۇرگەن ھەگى،
شۇپكە ۋىلەسسىھ ئىسپ ھەگىگە تاباندى
بولىپ، ئۈش تەرسىتكىن دقتاسىن ورمان،
ھەكتىكتەن ورماندى قالپىنا كەلتىرۇ، قۇ-
مايتانۇ دان ساققانۇ، قۇمايتانۇ دى تىز-
گىندەۋ سياقتى ئۇيىندى يىنچەر يىالارغا
سۇيىندە وترىپ، 11 مىليلیون 130 مىڭ مۇ

باي 1 - بدته
قوٽبي اوادنى سياقتى تيانشاننىڭ سولتۇستك بىوكىتىرىننەتكى كۈپىتەگەن سوٽىدەن، قالالار سۋۇقىعى اىيرباس تۇعىم-رى ارقىلى سۋدان پايدالانۇ نورماسى شىننەتكى وندىرسكە پايدالانلاتىن سۋدى تۇرلۇشە قىستاقтар اراسىندا ئونىمىدى اينالىسقا سالىپ جانه رەتتەپ، هىنلىگارى نورمادان اسرىپ تابىعاتتان المايىتن بولدى؛ 2019 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن بۇكىل شىنجىماڭدا جوئارى ئونىمىدى سۋۇقىعى مەن تەرىستىگىننە تيانشاننىڭ تۇستىگى مەن تەرىستىگىننە زاڭىسىز قازىلغان سانىز ماشىنىلى قۇدۇق جاپىلىپ، تىندرىلىدى؛ قالا، اۇل - قىسى- تاقتاردا سۋدى ئونەمدەپ پايدالانۇ اداھ- داردىڭ ئىس جەزۇنىدىك ارەكەتتىنە

بارلق مهانیزم، وُستانیم جانه
تهنیکالق تاسلهه دلک ماقساتی بسره
عانا، ول — سُودی وُنه مدهپ، تابیعاعقا
قایتارو .

”بیلدان باستاپ شینجیاڭ وزهن -
كول باستىعى ئۇزىمەن تۇتقا قە وتقە -
رېپ، وزەندەردلک مکولوگيالق اعس
مولشەرنى بەلگىلەۋ ئۇشىن، بۇكىل
شينجىاڭدامى تاۋدان تۇسەر اۋزى كۆپ،
جىلىدىق ورتاشا اعس مولشەرى 100
مېليليون تەكشەمەترەن اساتىن 88 وزەذ -
گە تەكسەرە جۇرگىزدى ، - دەيدى
اوتونومىيالى رايوندىق وزهن - كول باس -
تىعى ئۇزىمى كەڭىسىنىڭ جاۋاپتىسى
ليۋ حۇڭشىاڭ . وُنمەدەۋدى الدىڭىعى
ورىنغا قويىپ، مکولوگيالق سُودى ۋاكل
ھتكەن مکولوگيانى قالپىنا كەلتىرە فاك -
تۈرلارىنىڭ كولەمنىڭ ئۇزدىكىسىز ارتقىدىن
جىبەپ، ونان ارى قورعاۋا اتقارو .
ئىستىكىن ازىلەدى .

قارعاؤدى الديكى ورنعا قويپ،
جاراتلىستق ورتانى جان - جاققى قورعادى
قران بۇركىت زەڭگىر اسپاندا شە-
غاندایدى، جاباچى سارالق ئۇنى جاڭعە-
رىپ هستىلەدى. تۈقىمى قۇرپ - جو غالۇ-
عا تاياعان 51 ئىنۇرى سىرەك كەزدەسە-
تن حايۋانات باستاعان سانسىز حايۋانات،
وسىمىدىكتەر التىتتاۋ مەملەكەت دارەجەلى
جاراتلىستق قورعنىدا تىرىشلىك تىنسىن
تاپىتى.

حايۋاناتتار ادمازاتلىك قورعاؤدىمەن
مو لايادى. قورىق جابىق باسقا رۇدى
جو لعا قويپ، زائىسىز ئۆتۈ ارەكەتەردىنە
قاتاڭ تىيم سالدى. 2018 - جىلى "تۈگەل
جاۋپى، دەرھۇ شاعىپ، ھكولوگىانى تەزد-
زىنەتلىك قورىق ئۆتكۈزۈپ، ئەنەن

٤- ایدیڭ ٥- كۇنى نىللىق اوڏاندىق ھكولو گيالق قورشاعان ورتا مەكەم سىنىڭ نىللىق قالاسىعى بېلۈك ھۇمەتىك اوْماعىندا تۇراقىن ”وعسۇ، تىيمدىلىك جاساۋ، توعىسىتىرۇ“ قىزىمەت ات شىپ ۋە ماشىناسىس: اكلىس، تۇ، عىندا، دىڭ چەئىشقا، ھەتكە، بىن، بىن ئەتكەن، ئەتسىس گەن. □

جو گیشانی شاپشاٹ ورڈا